

TØNSBERG
KOMMUNE

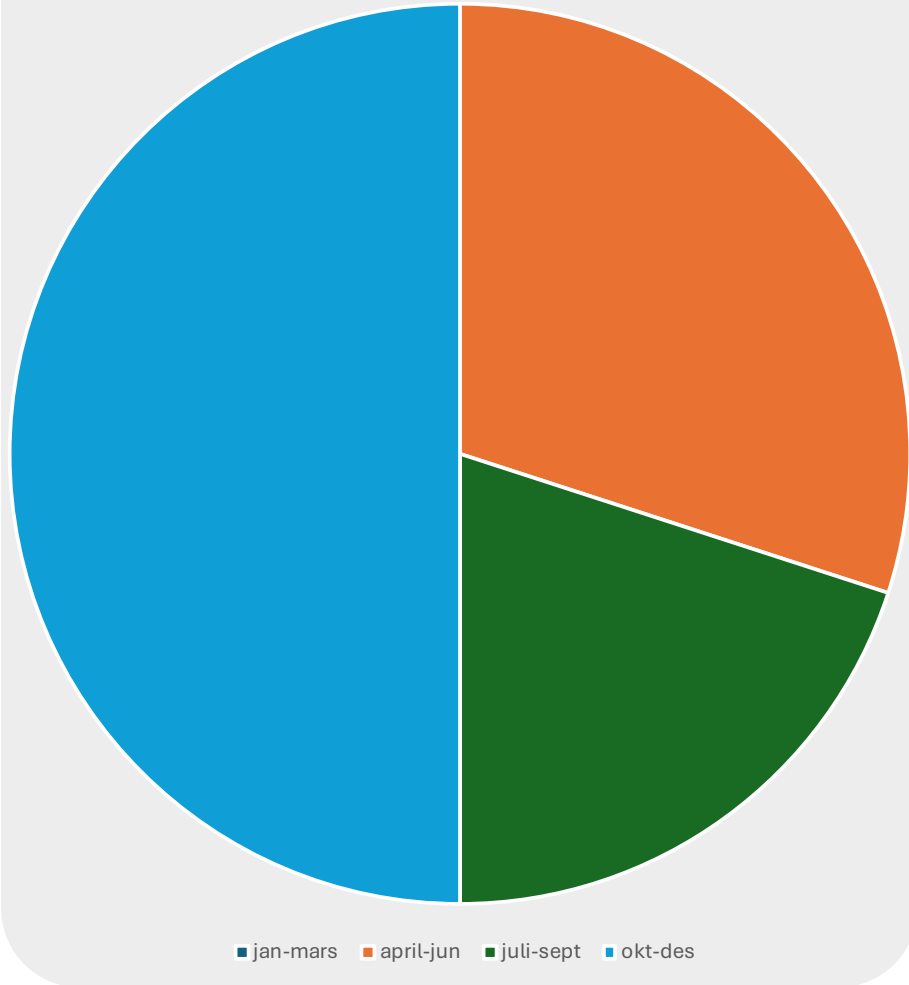
Lekende lett skolestart – hvordan lykkes med lek i skolen?

Tina Nordbotten Olsen, psykologspesialist PPT Tønsberg

På 20 minutter skal jeg si noe om:

- Bakgrunnen for prosjektet
- Hvordan ser en skoledag ut for en 1. klassing i Tønsberg kommune?
(hva sier rammeverket?)
- Suksesskriterier – hvordan lykkes med lek i skolen?
 - Barnestyrt lek
 - Ulike typer lek
 - Voksenrollen i lek
- Erfaringer så langt

Kons, psykosos, samspill

Bakgrunn

- Økte mobbetall
- Økte psykiske helseplager
- Økning i vold og trusler
- Økt skolefravær
- Hjernens utvikling
- Evalueringen av seksårsreformen
- Flere timer (tilsvarende 2 ekstra skoleår), men ikke bedre resultater...
- Hva sier elevene selv?

TØNSBERG
KOMMUNE

Rammeverket er førende på:

- 9 av 18 undervisningstimer i uka skal settes av til barnestyrte lek/frilek og uteskole. Det må organiseres på en måte som sikrer sammenhengende tid til lek

- Udirs kartleggingsprøve på 1.trinn skal ikke gjennomføres.

Økter / tider	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
Økt 1: 08.30 – 09.00	Frilek	Frilek	Samling	Frilek	Frilek
Økt 2: 09.00 – 09.30	Frilek	Frilek	Utedag	Frilek	Frilek
Økt 3: 09.30 – 10.00	Samling / undervisning	Samling / undervisning	Utedag	Samling / undervisning	Samling / undervisning
Økt 4: 10.00 – 10.30	Undervisning	Undervisning	Utedag	Undervisning	Undervisning
Mat: 10.30 – 11.00	Mat	Mat	Mat	Mat	Mat
Friminutt: 11.00 – 11.30	Friminutt	Friminutt	Friminutt	Friminutt	Friminutt
Økt 5: 11.30 – 12.00	Frilek ute	Frilek ute	Utedag	Frilek ute	Frilek ute
Økt 6: 12.00 – 12.30	Undervisning	Undervisning	Utedag	Undervisning	Undervisning
Økt 7: 12.30 – 13.00	Undervisning	Undervisning	Utedag	Undervisning	Undervisning
Friminutt: 13.00 – 13.15	-	-	Friminutt	-	-
Økt 8: 13.15 – 13.45	-	-	Samling	-	-

Hvordan ser det ut?

Forvandles til...

Suksesskriterier

Det kan høres enkelt ut å la barna leke mer på skolen, men...

- Barnestyrte lek
 - Ulike typer lek
 - Voksenrollen i lek
-
- Lek fra morgenen av
 - Sammenhengende tid til lek
 - Bemanningen prioriteres i leketiden
 - Fysisk miljø og lekemateriell – inspirasjon fra barnehage
 - Ledelsen må holde i det – prosess

Barnestyrt lek!

- Barns definisjon
- Lekens egenverdi

Mye voksenstyrt og lite barnestyrt lek:

- mindre selvstendige
- dårligere faglige prestasjoner
- sviktende evne til å tolke lekesignaler --> overdreven aggressivitet eller tilbaketrekning
- mer problematferd
- høyere andel arbeidsløse
- flere arrestasjoner

«Stjålet» fra Elgen barnehage 😊

Ulike typer lek

- Øvelseslek/fysisk aktiv lek
- Symbolsk lek
- Konstruksjonslek
- Regelleker

... og i dagene som kom gjorde ikke Ronja annet enn å passe seg for det som var farlig og øve seg på å ikke være redd. Fulle i elva skulle hun passe seg for, hadde Mattis sagt, derfor hoppet hun med liv og lyst på de glatte steinene ved elvebredden, der den fossen av gårde som aller verst. Hun kunne jo ikke gå borte i skogen og passe seg for å falle i elva. Skulle det være noe nytte i det, måtte hun jo gjøre det ved strykene og ikke noe annet sted

Argumenter som er kjekke å ha...

- Fotball er den aktiviteten i friminutt som fører til mest vold mellom elever...
- Gutter som lekeslåss mer er mindre aggressive enn gutter som ikke lekeslåss så mye...
- Det er vanligere med alvorligere og langvarige skader i organisert idrett enn i lek...
- Det er ingen sammenheng mellom risikofylt lek og bruddskader...
- Barn som er fysisk inaktive skader seg mer enn barn som er fysisk aktive
- Økt sikkerhet på lekeplasser har ikke ført til reduksjon i lekeplassulykker
- Begrensede muligheter for risikofylt lek → uhensiktsmessig risikotaking
- Overbeskyttende foreldre → dårlig psykisk helse

Voksenrollen i lek

- Slippe opp kontrollen
- Styring vs. Tilrettelegging
- Observatør/deltager/initiativtaker/bidra med idéer
- Vær bevisst:
plassering
tilgjengelig
oppmerksomhet
coaching/beskrive

Erfaringer

Lærerne:

- Barna trives på skolen
- Færre konflikter
- Robuste barn
- Mer «effektiv» undervisningstid
- Lærer like mye som tidligere kull
- Undervisning er stas
- Trygge barn
- Gode relasjoner
- Inkludering av sårbare barn

SFO:

- 1. klasseelevene mer sosialt kompetente
- Mer kreativ lek
- Flere invitasjoner til lek (inkludering)

Erfaringer fortsettelse

Foreldre:

- Barna trives
- Rom for alle barn
- Relasjoner tidlig på plass
- Viktig for barna å være på skolen
- Lekser er stas

PPT:

- Senkede skuldre hos lærerne
- Lærere som ser dette som svært meningsfullt
- Positivt klima i klasserommet

USN:

- Når barna snakker om leken: «vi»
- Når barna snakker om undervisning: «jeg»

Vite mer?

Prosjektportalen – tilgang til rammeverk og vedlegg:

<https://www.tonsberg.kommune.no/tjenester/barnehage-og-skole/skole/lekende-lett-skolestart-prosjektportal/>

Podkastepisode om Lekende lett på Lærerrommet (episode 114):

<https://www.utdanningsforbundet.no/larerhverdagen/podkasten-larerrommet/alle-episodene-fra-larerrommet/>

Første delrapport fra følgeforskningen til USN:

<https://openarchive.usn.no/usn-xmlui/handle/11250/3211871>

Fagartikkel om Lekende lett og risikofyllt lek:

<https://psykisk-kommune.no/fagartikkel/lekende-lett-skolestart-og-risikofyllt-lek-forskningsbasert-praksisendring-i-skolen/19.299>

TØNSBERG
KOMMUNE

Takk for meg!

